

Ptaki morskie w polskiej strefie Bałtyku – stan wiedzy i prowadzone badania

Włodzimierz Meissner

Uniwersytet Gdański

Pracownia Ekofizjologii Ptaków

Katedra Ekologii i Zoologii Kręgowców

Ptaki morskie

Kaczki morskie:

- Uhla *Melanitta fusca* [Velvet Scoter]
- Markaczka *Melanitta nigra* [Common Scoter]
- Lodówka *Clangula hyemalis* [Long-tailed Duck]
- Edredon *Somateria mollissima* [Eider]

Ichtiofagi:

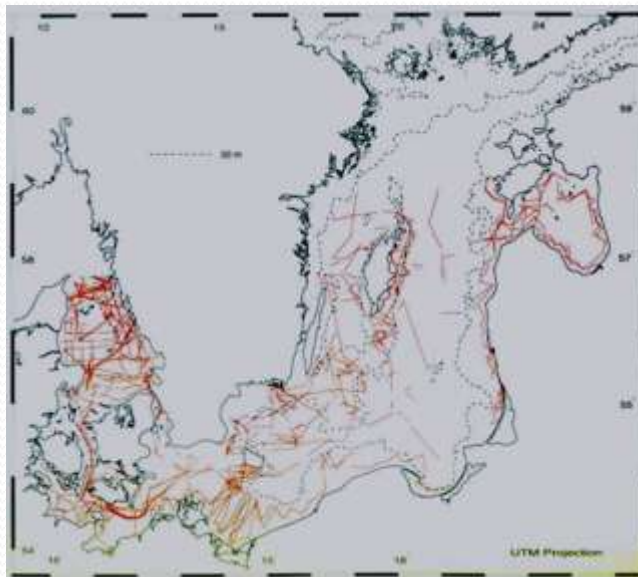
- Nur czarnoszyi *Gavia arctica* [Black-throated Diver]
- Nur rdzawoszyi *Gavia stellata* [Red-throated Diver]
- Perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena* [Long-tailed Duck]
- Perkoz rogaty *Podiceps auritus* [Horned Grebe]
- Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* [Great crested Grebe]
- Alka *Alca torda* [Auk]
- Nurzyk *Uria aalge* [Common Guillemot]
- Nurnik *Cephus grylle* [Black Guillemot]

Mewy:

- Mewa srebrzysta *Larus argentatus* [Herring Gull]
- Mewa siodłata *Larus marinus* [Great Black-backed Gull]
- Mewa żółtonoga *Larus fuscus* [Black-backed Gull]
- Mewa pospolita *Larus canus* [Common Gull]
- Mewa mała *Larus minutus* [Little Gull]

Dotychczasowe badania

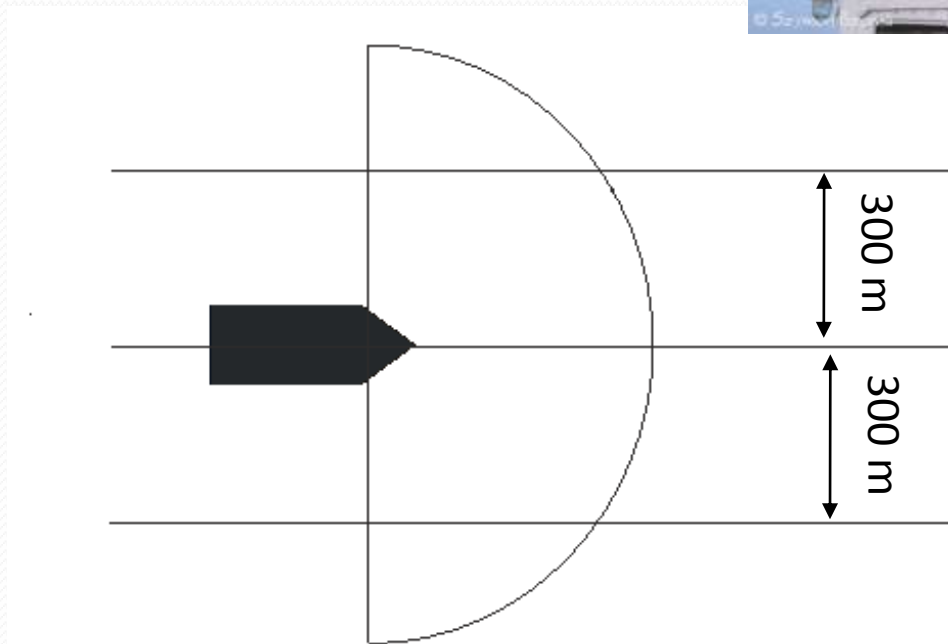
- Stanisław Manikowski (1961-1966 rejsy po Zatoce Puckiej i na otwartym morzu)
- Stefan Strawiński (rejsy po Zatoce Gdańskiej - lata 1980.)
- Międzynarodowy projekt (1989-1993 cały Bałtyk, styczeń-luty)

- Grant badawczy Ministerstwa Nauki i Informatyzacji pt. „Liczebność i rozmieszczenie ptaków zimujących w polskiej strefie Bałtyku – waloryzacja akwenów pod kątem planowania potencjalnych inwestycji” (2004-2005)
- Projekt pt. Opracowanie dokumentacji do utworzenia systemu morskich obszarów chronionych o kluczowym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej w najcenniejszych obszarach Bałtyku i jego pobrzeża (Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska) (2005-2007)

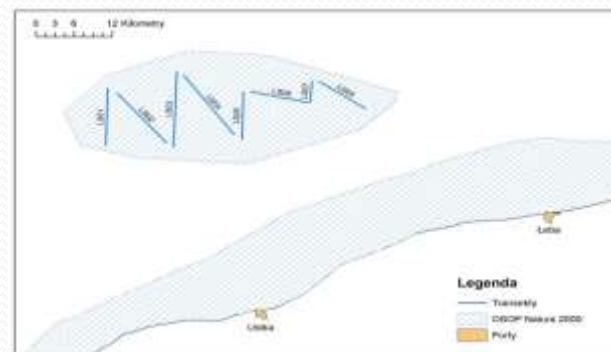
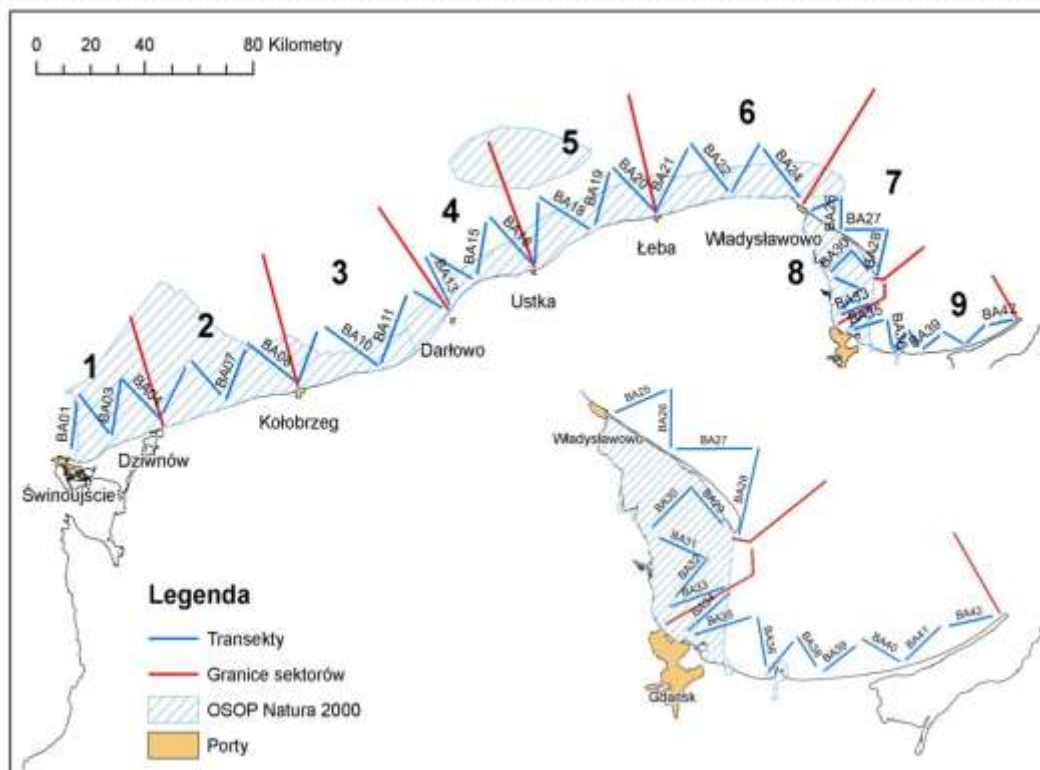
Metody liczeń ptaków na morzu

- Liczenia z samolotów – niewystarczające
- Liczenia ze statków zgodnie ze standardową metodyką
- Uzupełniające obserwacje z brzegu

Monitoring Zimujących Ptaków Morskich

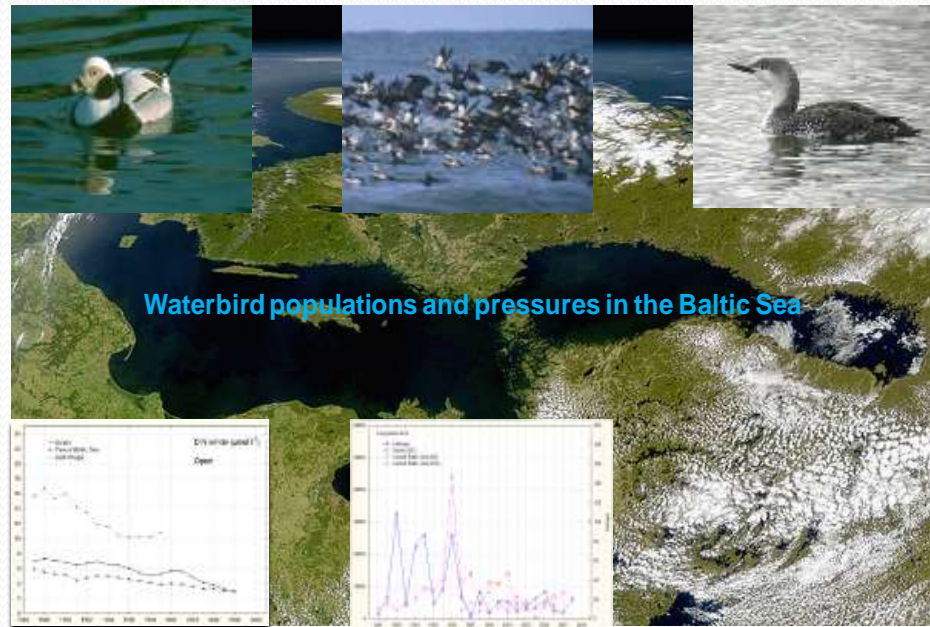
- Od 2011 roku realizowany przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska
- Państwowy Monitoring Ochrony Środowiska, raporty publicznie dostępne
- Jedno liczenie w styczniu po stałej trasie

Stan wiedzy

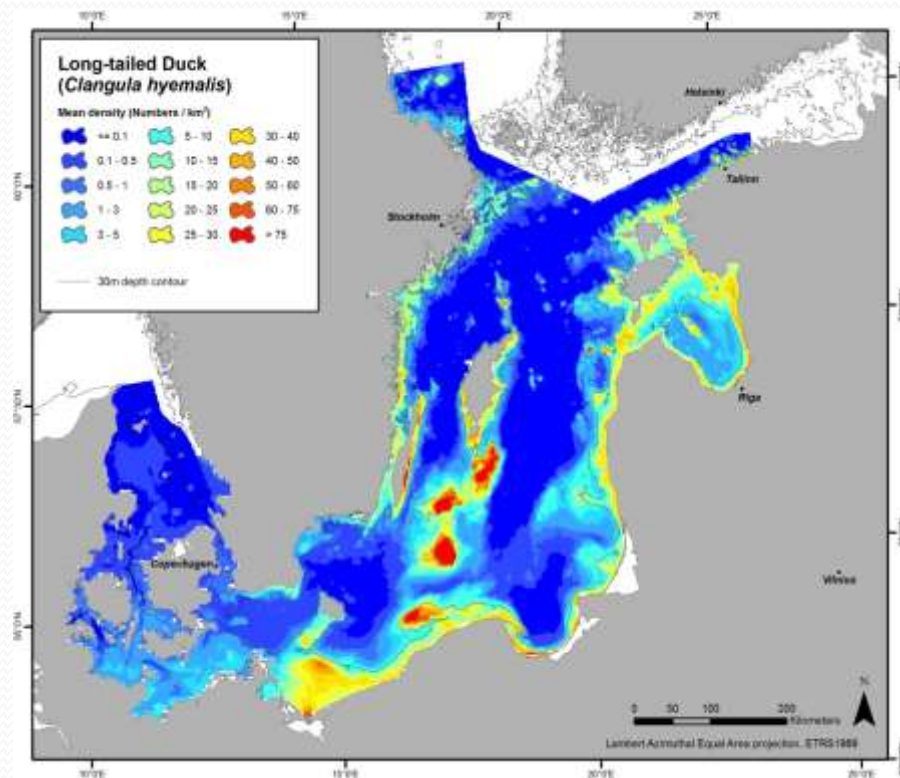
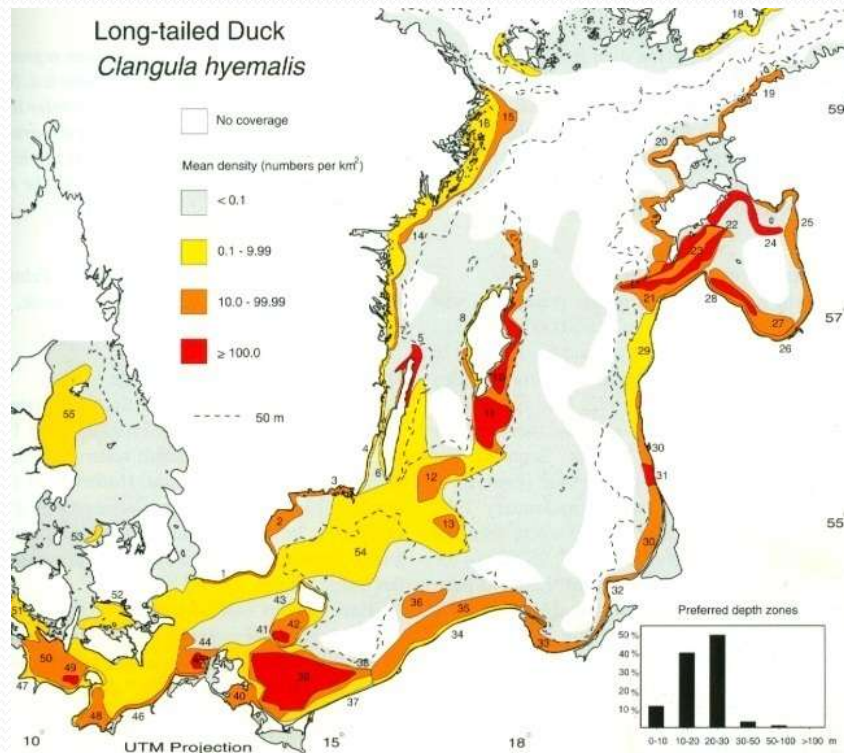
Ornis Consult, Copenhagen 1994
1989-1993

Nordic Council of Ministers, Copenhagen 2011
2007-2009

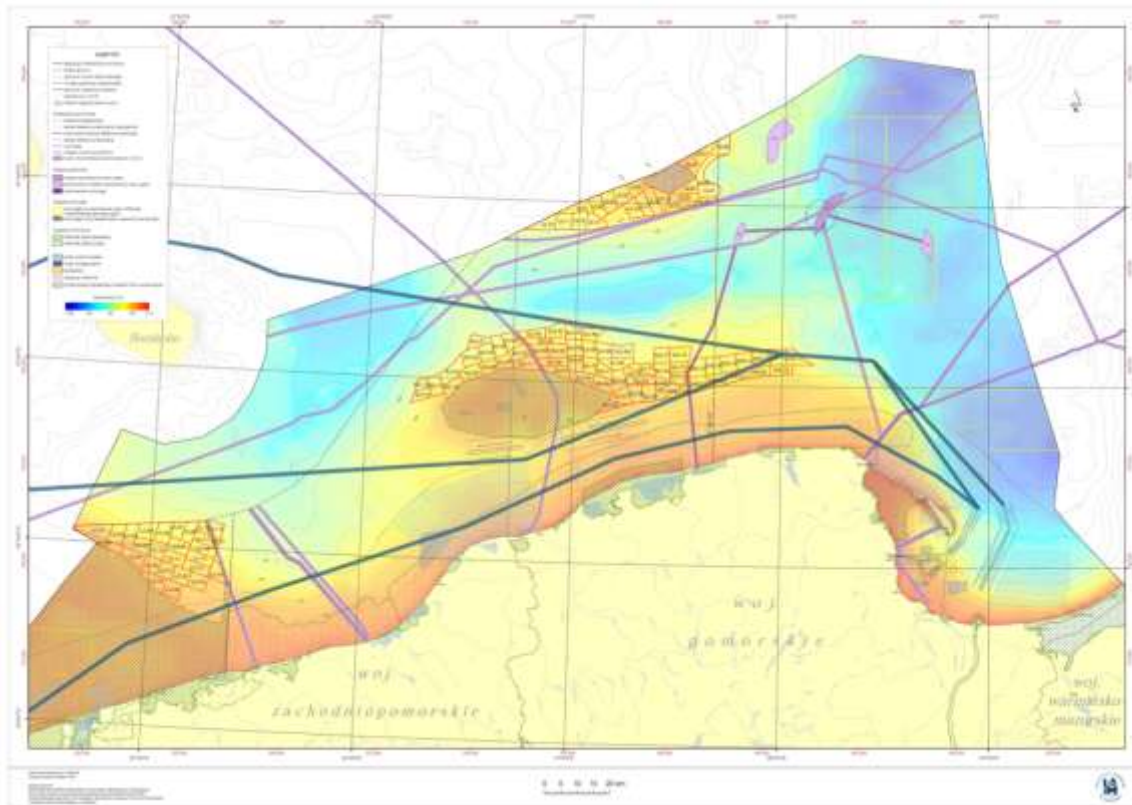
Mapy zagęszczenia poszczególnych gatunków ptaków morskich

Lodówka *Clangula hyemalis* [Long-tailed Duck]

Braki w wiedzy

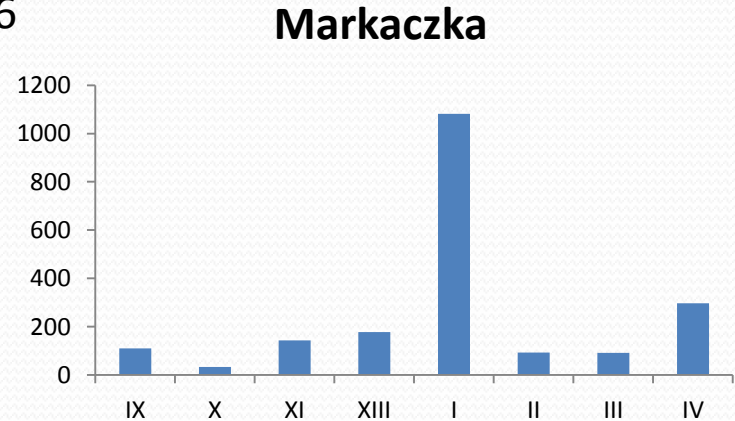
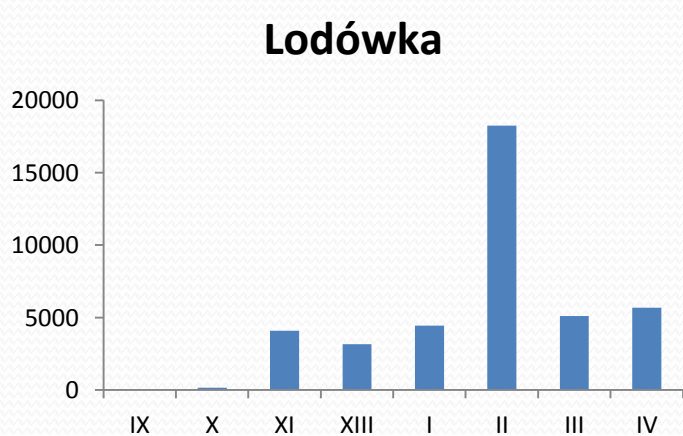
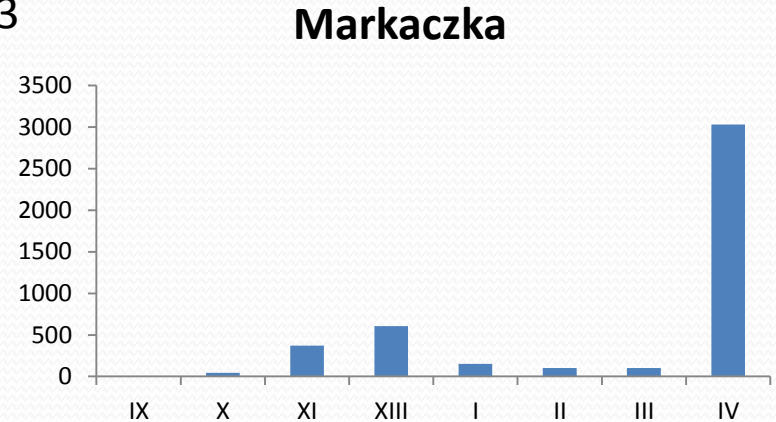
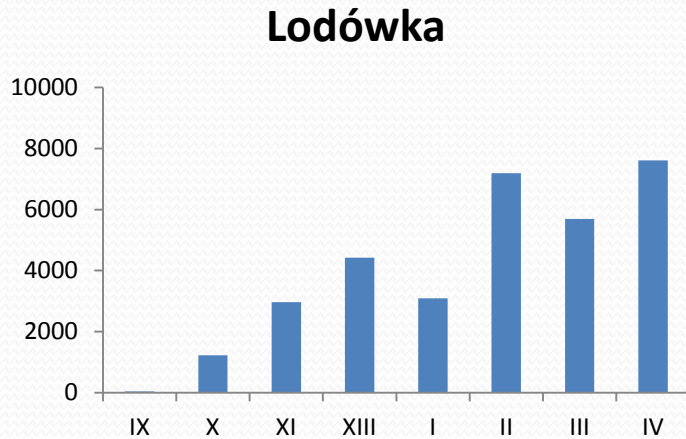
Stosunkowo dobra wiedza o ptakach morskich zimujących w strefie do około 30 m głębokości, szczególnie w obszarach NATURA 2000

Mapa potencjalnych miejsc przeznaczonych pod lokalizację farm wiatrowych w wyłącznej strefie ekonomicznej (źródło: strona internetowa Ministerstwa Infrastruktury)

Braki w wiedzy

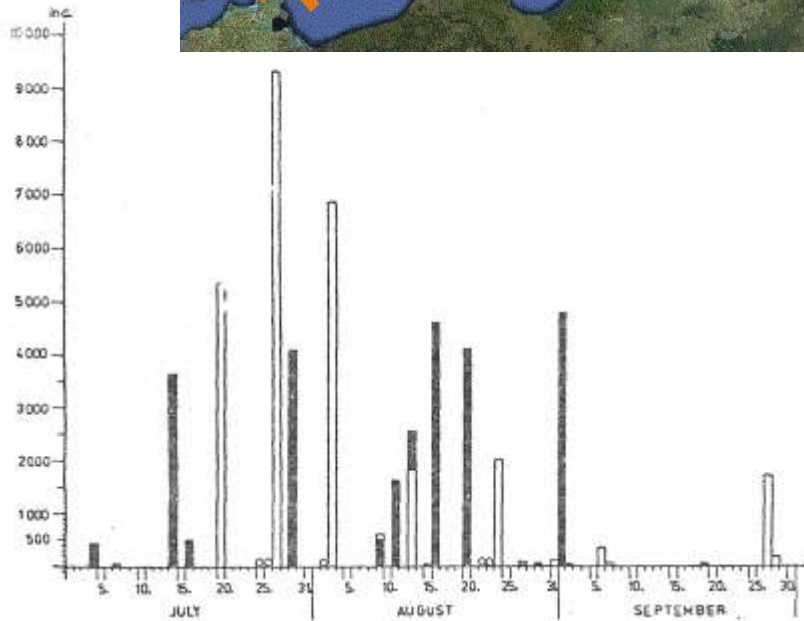
Wszystkie szeroko zakrojone badania dotyczyły przede wszystkim okresu zimowego

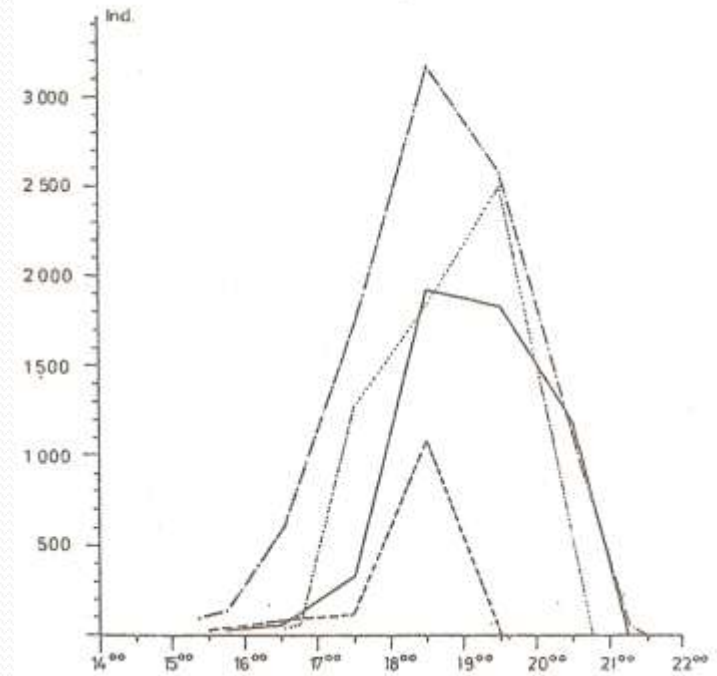
Zmiany liczebności lodówki i markaczki w zachodniej części Zatoki Gdańskiej

Braki w wiedzy

Bardzo słabo poznany okres letniej wędrówki kaczek morskich na pierzowiska

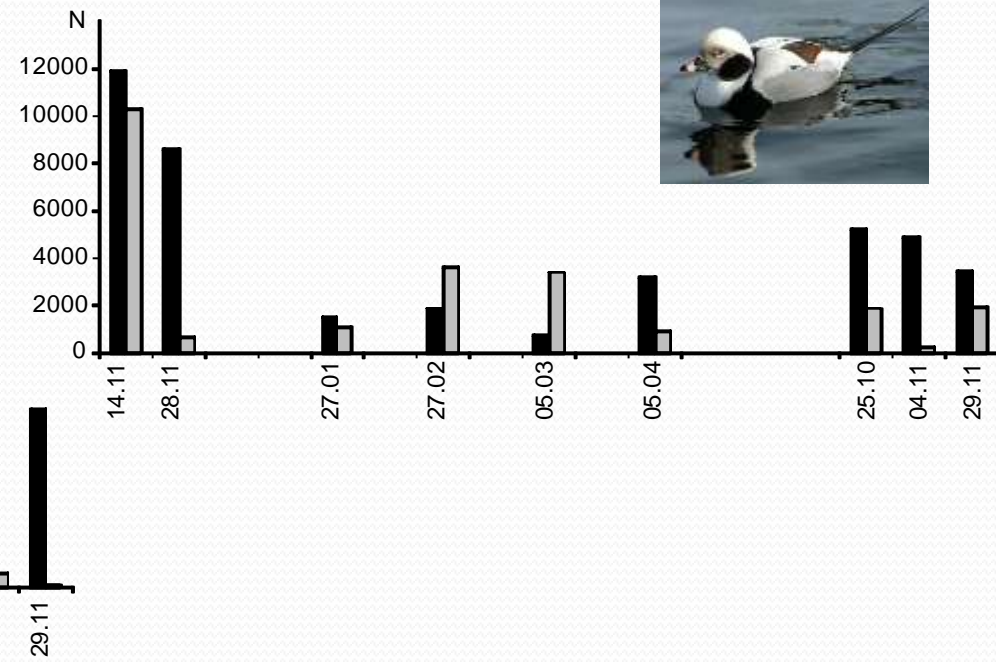
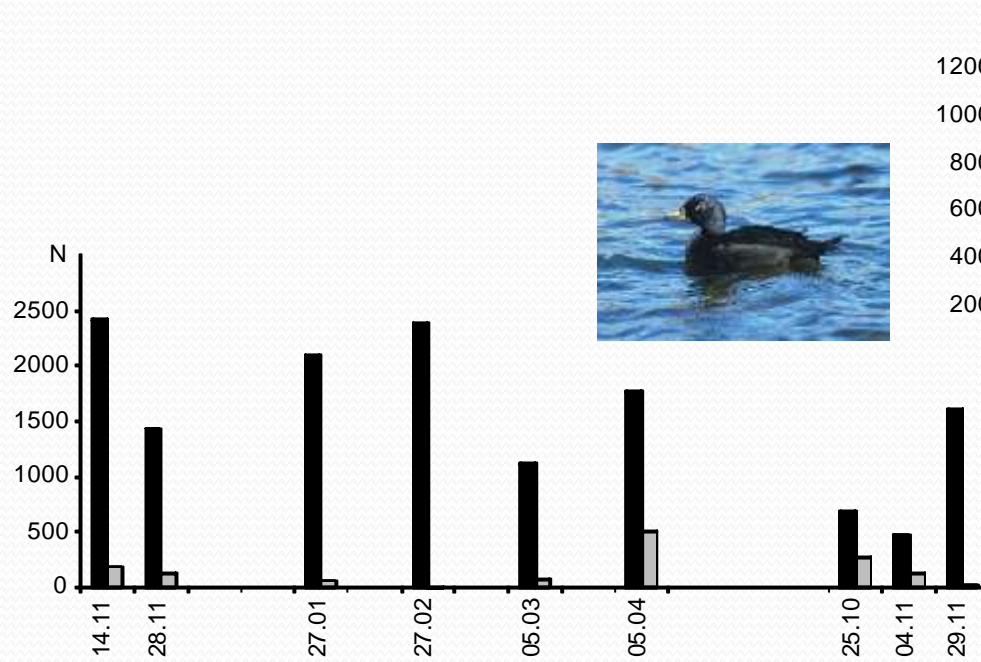
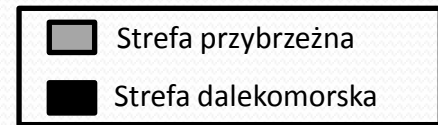
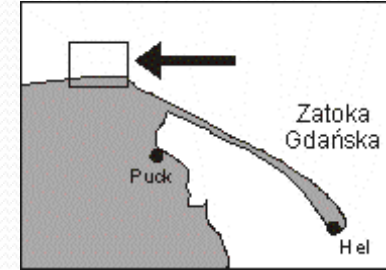
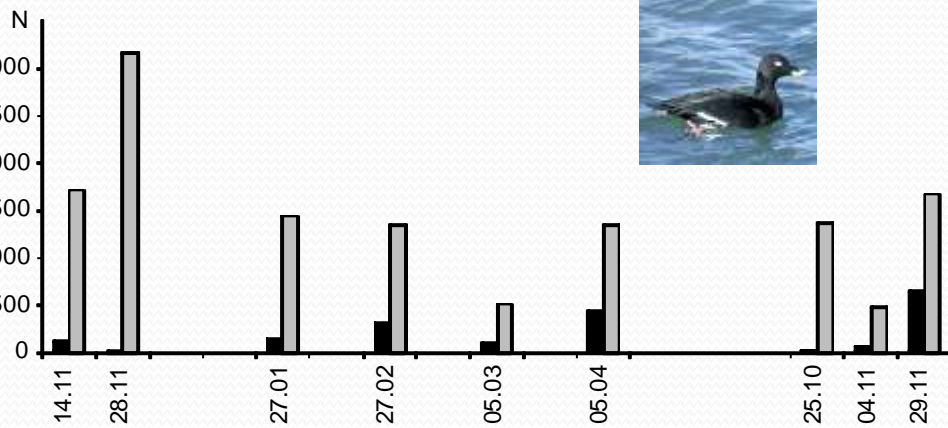

Zmiany liczebności markaczek przelatujących koło wyspy Rugia w latach 1986 i 1987

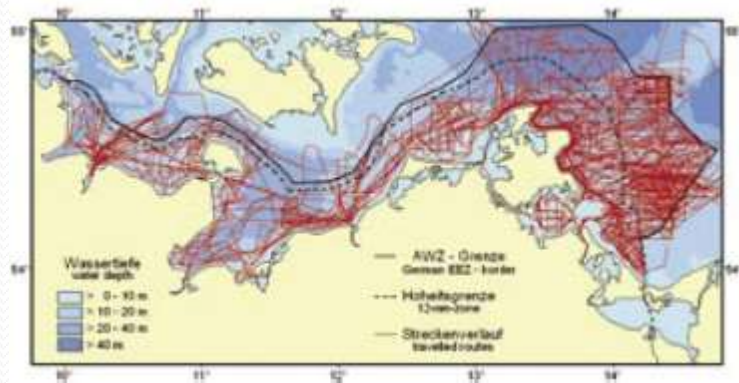

Zmiany liczebności markaczek przelatujących w ciągu jasnej części dnia koło wyspy Rugia (dane dla różnych dni)

Zmiany rozmieszczenia ptaków morskich w trakcie sezonu

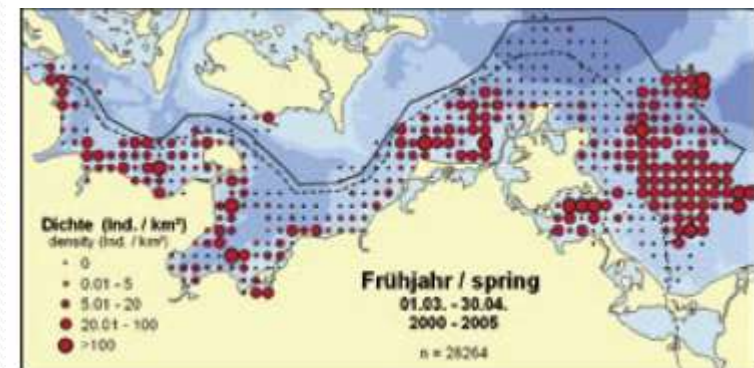
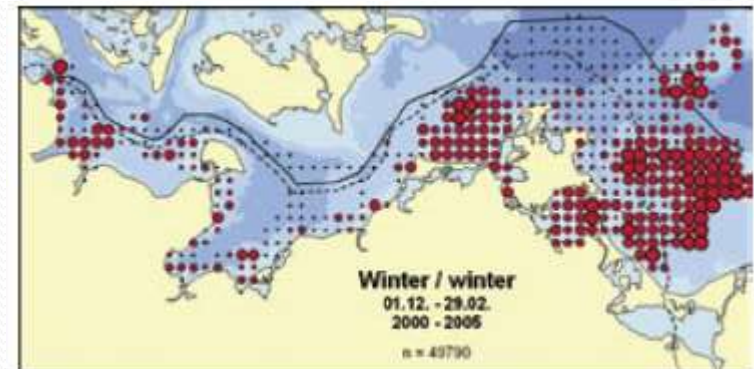
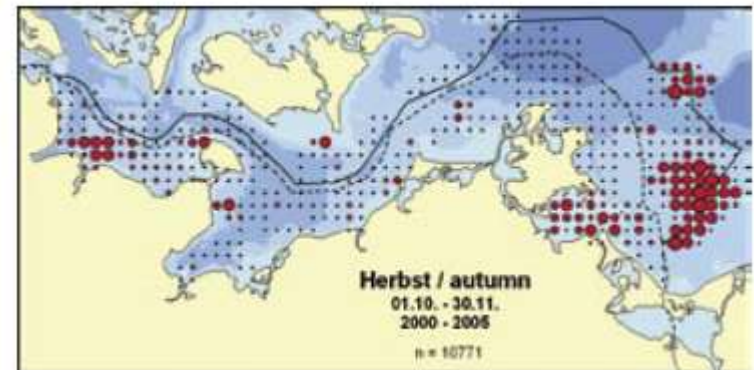

Badania w niemieckiej części Bałtyku

Trasy rejsów badawczych w latach 2000-2005

Lodówka *Clangula hyemalis* [Long-tailed Duck]

Wnioski

- Potrzebne są badania nad liczebnością i rozmieszczeniem ptaków wodnych w całej strefie polskiego Bałtyku
- Muszą one obejmować nie tylko okres zimowania, ale także czas wędrówek
- Tego typu badania pozwoliłyby na utworzenie mapy akwenów, w których przyszłe inwestycje nie kolidowałyby z ochroną ptaków morskich